

NATUURHISTORISCHE EN ANDERE NOTITIES NATURAL HISTORY AND OTHER NOTES

ISSN 2518-5705

Privé uitgave: H.K. Mienis, Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500, Israël
Privately published: H.K. Mienis, Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500, Israel

Downloadable from: http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

INHOUD-CONTENTS

Voorwoord – Preface	2
Mienis, H.K.: A placemat with pictures of some invertebrates living in kibbutz Netzer Sereni	3
Mienis, H.K.: Glue traps for controlling insects: not so green as advertised	8
Mienis, H.K.: Grassleaf spurge <i>Euphorbia graminea</i> is becoming a common weed in the gardens of Kibbutz Netzer Sereni	9
Mienis, H.K.: Een oud geel-koperen broodpenning uit België	11
Mienis, H.K.: Invasion of Mealy bugs on Prickly pear cacti in moshav Azaria and kibbutz Netzer Sereni, Israel	13
Mienis, H.K.: A deformed Persian conch shell <i>Conomurex persicus</i> from the beach of Hof HaCarmel, Israel	16

Voorwoord

Dit 37ste nummer van 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' bevat deze keer zes korte notities gebaseerd op vondsten, waarnemingen of studies gedaan in Israël en Nederland.

Deze nieuwsbrief is voorlopig gepland als een kwartaal uitgave. Van elk nummer zullen 50 gelijktijdig gedrukte exemplaren verschijnen die voornamelijk bestemd zijn voor bibliotheken van instituten en museums. Elk nummer is ook gratis elektronisch verkrijgbaar via de website van mijn collega en vriend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Hoewel deze uitgave geheel voldoet aan de eisen die de 'Internationale Commissie voor Zoologische Naamgeving' gesteld heeft voor een wetenschappelijk tijdschrift, zullen in dit tijdschrift geen artikelen gepubliceerd worden die van invloed zijn op de naamgeving van een of andere wetenschappelijke eenheid.

Artikelen mogen overgenomen worden mits de schrijver daarover geïnformeerd is en de bron genoemd wordt.

Deze publikatie wordt geïndexeerd in de 'Zoological Record' en heeft een officieel 'International Serial Standard Number' ontvangen: ISSN 2518-5705.

Preface

This 37th issue of 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' contains this time six short notes based on finds, observations or studies made in Israel and the Netherlands.

This newsletter is planned for the meantime as a quarterly. Of each number 50 simultaneously printed copies will appear which are primarily intended for libraries of institutes and museums. Each issue is downloadable free of charge by means of the website of my colleague and friend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Although this publication meets the standards of a permanent scientific journal as stipulated by the 'International Commission for Zoological Nomenclature' no articles will be published in this journal which will influence the nomenclature of a certain taxonomic unit.

Articles may be reprinted on the understanding that the author is informed about it and the source mentioned.

This publication is being indexed in the 'Zoological Record' and has received an official 'International Serial Standard Number': ISSN 2518-5705.

A placemat with pictures of some invertebrates living in kibbutz Netzer Sereni

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

Een placemat met afbeeldingen van enige ongewervelde dieren uit kibboets Netzer Sereni

Voor de jaarlijkse boomplantdag werd in 2022 een placemat gemaakt met aan beide zijden een selectie van afbeeldingen van ongewervelde dieren die in de kibboets leven. Dit is het zesde exemplaar in een serie van placematten die sinds 2017 zijn verschenen ter gelegenheid van de boomplantdag en gewijd zijn aan de flora en fauna van Kibboets Netzer Sereni.

The Hebrew date: ט"ו בשבט (the 15th day in the Hebrew month "Shvat") is known as the tree plantings day in Israel. Everywhere nature trips are being organized and at many places indeed trees are being planted. This is also the case in kibbutz Netzer Sereni although these activities are usually shifted to a nearby shabbat (Saturday). Nature stands on that day in the focus. In addition to walks in the fields surrounding the kibbutz, also games are being organized for the children like identifying wild plants. Participants of those activities receive since 2017 a placemat showing at both sides photographs of the flora and fauna of the kibbutz. The placemats are plasticized and have a standard size of 30x42 cm.

The following placemats have been published so far:

2017: wild plants in and around the kibbutz;

2018: wild birds in and around the kibbutz;

2019: trees in and around the kibbutz;

2020: mammals, reptiles and amphibians in the kibbutz;

2021: butterflies and flowers in and around the kibbutz.

In most cases the 40-50 photographs featuring on those placemats were provided by various members of the kibbutz, among them especially Ehud Fast, while the mats were edited by Hagar Katsir.

This year I got the invitation from Hagar to supply photographs for a placemat showing the snails and slugs and some other invertebrates living in and around Netzer Sereni. With help of my daughter Dana, my colleague at the Steinhardt Museum of Natural History: Oz Rittner, and the editing by Hadar Katsir we managed to produce a placemat showing at one side 21 species of snails and slugs (Side 1). On the same side appear also four species of terrestrial flatworms which are feeding on snails and other invertebrates like worms, grubs, etc.

The other side shows still four additional natural enemies of snails and slugs among the local beetles and ants, while the rest of the plate is covered by variety of 19 bugs, beetles, cicadas, mantids and spiders (Side 2). They form only few examples of the large numbers of invertebrates which are living in and around kibbutz Netzer Sereni.

Reference

Mienis, H.K., Mienis, D., Katsir, H. & Rittner, O., 2022. [Some invertebrates from Netzer Sereni.] 2 pp. [Two sided placemat, in Hebrew]

Side 1

 <p>שקופית דיקוק קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>חשופית החממות השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>שבלול הגינה הענק השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>עם 2 פסים כהים השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>חורנית ירושלמית השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>חשופית צהובה השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>שבלול העדה השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>תולעת שטוחה כחולה השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>
 <p>שיננית סגולית קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>ירון מצוי השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>זרחות הערוך קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>תולעת שטוחה כהה השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>				
 <p>סלעון החורים קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>לבונית אחרוני קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>נזרית דומונית קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>עם פס יחיד כהה השפית הכתומה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>				
 <p>לוליות שיננית קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>ענדשת קרינית קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>שבלולון מצוי קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>שינרון נוכרי קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>				
 <p>קור יען חלקה קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>חושנית הגינה קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>בישנית ווענית קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>	 <p>שבוליות הטרובי קוביית אפורה, גוף ארוך בצבע חום בהיר, אי שקוף. (רוחב 15 מ"מ, אורך הגלגל בין הרוחב 80 מילימטרים ארוכים.)</p>				

Side 1

<i>Vallonia pulchella</i>	<i>Granopupa granum</i>	<i>Euchondrus septemdentatus</i>	<i>Euchondrus pseudovularis</i>	<i>Calaxis hierosolymarum</i>	<i>Eopolita protensa jebusitica</i>
<i>Cochlicella barbara</i>	<i>Caracollina lenticula</i>	<i>Sphincterochila aharonii</i>	<i>Deroceras berytensis</i>	<i>Limacus flavus</i>	<i>Ambigolimax valentiana</i>
<i>Microxeromagna lowei</i>	<i>Xeropicta vestalis joppensis</i>	<i>Monacha syriaca</i>	<i>Theba pisana</i>	<i>Helix engaddensis</i>	<i>Cornu aspersum megalostomum</i>
<i>Xerocrassa davidiana</i>	<i>Xerotricha conspurcata</i>	<i>Microplana species</i>	<i>Microplana terrestris</i>	<i>Caenoplana coerulea</i>	<i>Rhynchodemus sylvaticus</i>
					<i>Libania sauleyi</i>

Side 2

הסדי המוקניות מהווים 95% ממניין בעלי החיים בעולם הטבע ועדיין מוכרים פחות אצל רובנו. לפיכךם הצצה לנציגים בודדים מתקומצת וביחוד למיני שבלונים ותשופות שחיים בנגר סונו וכמה מהאזורים הטבעיים שלנוס בין היתר יצאה תמן מינים דמה מינים מה קציר צ'לומס. הנה והנה מינים עטו ריעטו

נצור סונו - ט"ו בשבט 2022

מושית אסייתית

זו פופק פפון שהתגלה במזר הנהרה של כנמתס עליה מוכרת. המינים הישנים והמלא בארץ נבצר סונו.

איליות קטנה

מינן זה קטן (2-3 ס"מ) המצוי במספר ריק צפון הארץ. שצדקו נמצא במזר סונו (מוליס) במוליס צפון שצדקו.

שוארית שבתיה

המיניו ממשפחת השואריות (20 ס"מ) פעילת כל הקיץ.

טורידית הפסים

אלו המינים שצדקו נמצא במזר סונו (מוליס) במוליס צפון שצדקו. המינים שצדקו נמצא במזר סונו (מוליס) במוליס צפון שצדקו.

מושית הדלועים

המכרות פפון המושית הוית על הועים.

פדיות נעמי

מפיעה באביב במפיות אריות על פרחים שונים (4-6 ס"מ).

במל שלמה ירוק

קיל צבוע ל-5 ס"מ. הוית לארץ הועים אודים. אלא גם שפיות, לפאת מרשם קטנה.

במלת הקציר

במלת הקציר פודות הועים תגרות וזית לוקן שלה.

מושית השבב

המכרות פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

לפודיות ארצודאליות

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

במל שלמה אדום

קיל צבוע ל-5 ס"מ. הוית לארץ הועים אודים. אלא גם שפיות, לפאת מרשם קטנה.

במליות

מכרות פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

אימון מצוייר

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

בבנות האשיל

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

כדורית אדומה

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

לובנית השבלונים

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

תריסות הפסים

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

רצען מנומר

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

כסופו משונן

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

דאה טלגולה

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

תריסית ירוקה

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

דוהליקס

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

רועני חומס

הועים פפון המושית. מכרות פפון מהזר נבצר, ידונה מוכרת עליה.

Side 2

<i>Carabus impressus</i> predation of <i>Monacha syriaca</i>	<i>Ablattaria arenaria</i> feeding on <i>Monacha syriaca</i>	Lampyrid feeding on <i>Monacha syriaca</i>	<i>Messor ebeninus</i> carrying living <i>Cochlicella barbara</i> to its nest	<i>Trichodes affinis</i>	
<i>Nezera viridula</i>	<i>Graphosoma italicum</i>	<i>Pyrrhocoris apterus</i>	<i>Coccinella septempunctata</i>	<i>Henosepilachna argus</i>	<i>Harmonia axyridis</i>
<i>Deroplax silphoides</i>	<i>Rhymocoris punctiventris</i>	<i>Oxyrrhachis versicolor</i>	<i>Pygopleurus israelitus</i>	<i>Oxythyrea noemi</i>	<i>Dorcus parallelipedus</i>
<i>Holocnemus pulchei</i>	<i>Argiope lobata</i>	<i>Steatoda paykulliana</i>	<i>Iris oratoria</i>	<i>Sphodromantis viridis</i>	<i>Adesmia abbreviata</i>

Glue traps for controlling insects: not so green as advertised

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, Il-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

Lijmvallen voor de controle van insecten: niet zo groen als in de advertentie

In een periode van minder dan twee maanden werden 13 Turkse huisgeekos *Hemidactylus turcicus* aangetroffen in lijmvallen die bestemd waren voor de controle van schadelijke insecten.

The control of noxious insects has been carried out in the past mainly by using insecticides *i.e.* by spraying with natural or synthetic poisons. These poisons may also interfere with the health of human beings. Advertisements have appeared therefore in recent years for alternative control measurements among others for the use of yellow colored glue traps. The author has used such traps for a couple of weeks in his garden with good results against all kind of noxious insects however it has also resulted in trapping unwanted target species (Fig. 1).

Fig. 1: A Mediterranean house gecko *Hemidactylus turcicus* caught in a glue trap.

In less than two months 13 specimens of Mediterranean house gecko *Hemidactylus turcicus* were caught in glue traps which were advertised as alternative non-poisonous means to control unwanted insects in and around the house. It is unfortunate that such traps glue everything to its sticky surface including geckos which are natural predators of numerous noxious insects.

In most cases the geckos were still alive but because of their very thin skin it was almost impossible to remove them without considerable damage. I doubt therefore very much whether glue traps are really so green as written in advertisements.

**Grassleaf spurge *Euphorbia graminea* is becoming a common weed
in the gardens of Kibbutz Netzer Sereni**

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

**Grasbladig wolfsmelk *Euphorbia graminea* is een algemeen onkruid aan het worden
In de tuinen van kibboets Netzer Sereni**

Grasbladig* wolfsmelk *Euphorbia graminea*, een plant oorspronkelijk uit Mexico, wordt in de laatste jaren steeds meer in tuinen in kibboets Netzer Sereni, Israël, aangetroffen. Het is een een-jarige plant, die snel in een alles overheersend onkruid verandert wanneer men het ongestoord zijn gang laat gaan. De bron van de verspreiding van deze Wolfsmelk soort moet men zoeken in de lokale tuincentra, waar deze soort ook als een onkruid is binnen gekomen. Net als de meeste andere Wolfsmelksoorten is het melkachtige sap giftig.

In a previous issue of "Natural History and Other Notes" I have written a short note on a Poinsettia or Christmas flower *Euphorbia pulcherrima* growing in the garden of my daughter Dana in Kibbutz Netzer Sereni (Mienis, 2022). It is without doubt one of the tallest *Euphorbia* species known today. In her garden it reached a height of 5 meter in 2021 and this year it is even taller.

It was therefore a surprise to see that this year her Poinsettia was surrounded by another *Euphorbia* species, quite tall 80-100 cm high, with broad leaves near the base and slender ones in the upper part of the plants and strange minute white flowers and seed pods at the end of straight rather long thin but stiff stems (Plate 1).

Plate 1: Varius pictures of Grassleaf spurge *Euphorbia graminea*

With the help of one of my sons: Shai, a part-time gardener in the kibbutz, it was identified as Grassleaf spurge *Euphorbia graminea*, a relatively newcomer to Israel (Danin, Cohen-Sivan & Raus, 2009; Danin & Fragman-Sapir, n.d.). The first observations in Israel of this exotic *Euphorbia* species, which is like the Poinsettia a native species in Mexico, were made in 2004/5 in the Sharon area. Today it is known as a common weed in gardens and parks especially in the western coastal areas of Israel.

At about the same time that it was first seen in Israel, publications about its presence in Taiwan (Yang *et al.*, 2005), Bahamas (Vincent, 2013), Italy (Scafidi, Raimondo & Domina, 2016), India (Ravivarma *et al.*, 2022) and elsewhere started to appear in the botanical literature showing how this weedy species is rapidly spreading in human disturbed areas in subtropical and tropical areas.

It was interesting to see the tallest woody *Euphorbia*: the Poinsettia, sharing a place in a garden in kibbutz Netzer Sereni, Israel, with probably one of the most brittle known *Euphorbia* species: the Grassleaf spurge. According to Shai it is already present elsewhere in many gardens throughout Netzer Sereni

Acknowledgements

I like to thank Shai Mienis (Kibbutz Netzer Sereni) for helping with the identification of the discussed *Euphorbia* species and likewise the unknown photographers for their photos forming the plate.

References

- Danin, A., Cohen-Sivan, S. & Raus, Th., 2009. *Euphorbia graminea* Jacq. In W. Greuter & Th. Raus (Eds.): Med-Checklist Notulae, 28. Wildenowia, 39: 338.
- Danin, A. & Fragman-Sapir, O., n.d. Flora of Israel and adjacent areas. Flora of Israel Online. www.flora.org.il/en/plants/eupgm/
- Mienis, H.K., 2022. Iets over de Kerstster of Poinsettia *Euphorbia pulcherrima*. Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes, 34: 11-12.
- Ravivarma, D., Chandramohan, K., Ravi, G. & Tharasingh, B., 2022. *Euphorbia graminea* Jacq. (Euphorbiaceae) – A new distributional record for India. The Journal of the Indian Botanical Society, 102 (1): 83-85.
- Scafidi, F., Raimondo, F.M. & Domina, G., 2016. First record of *Euphorbia graminea* (Euphorbiaceae) in Italy. Flora Mediterranea, 26: 25-30.
- Vincent, M.A., 2013. *Euphorbia graminea* Jacq. (Euphorbiaceae), new to the Bahamas. Phytoneuron, 2013-20: 1-3.
- Yang, S.Z., Chen, C-F., Lo, K-P. & Hsieh, G.P., 2005. *Euphorbia graminea* Jacquin (Euphorbiaceae), a newly naturalized plant in Taiwan. Taiwania, 50 (2): 131-136.

* De hier gebruikte Nederlandse naam Grasbladig wolfsmelk voor *Euphorbia graminea* is geen bestaande officiële Nederlandse naam, maar een vertaling van de Engelse naam.

Een oud geel-koperen broodpenning uit België

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israël

mienis@netzer.org.il

An old yellow copper bread token from Belgium

In a batch of some 50 coins bought in a secondhand shop in Joure, the Netherlands, was an octagonal yellow copper one, which turned out to be a bread token issued by the socialistic cooperation "Vooruit" ["Forwards"] in Gent, Belgium. The token is dated 1880 but that was the year of the foundation of the cooperation. Metal or carton tokens for buying bread were in use between 1880 and 1967. Between 1880 and 1914 these tokens were made of yellow copper, in 1915 they started to mint them from zinc, while the first aluminum tokens appeared in 1923, but all were dated 1880. They enabled the poor workers associated with the cooperation "Vooruit" to buy always bread in the bakeries belonging to the cooperation.

Tijdens mijn jaarlijkse bezoek aan Nederland heb ik afgelopen herfst in een winkel voor tweedehands spullen in Joure een zakje met zo'n 50 munten gekocht. Onder deze muntjes zaten ook een paar penningen waaronder een achtkantig exemplaar gemaakt van geelkoper. Het bleek een zogenaamde broodpenning* te zijn uitgegeven in België door de Socialistische Arbeidersvereniging "Vooruit" in Gent.

Fig. 1: Een broodpenning uitgegeven door de Socialistische Arbeidersvereniging "Vooruit" in Gent
(Foto: Oz Rittner)

De voorzijde vertoont een zittend vrouwspersoon "Moeder Vooruit" met in haar linkerhand een palmtakje (?). Zij wordt links geflankeerd door een bijenkorf en een fabrieksachtig gebouw en aan de rechterkant een kamwiel, hamer en opnieuw een gebouw met schoorstenen. In het midden over de gehele breedte staat in hoofdletters geschreven "VOORUIT" en in een boog over de allegorische voorstelling "DE NAMAKER ZAL VERVOLGD WORDEN". De penning draagt de datum 1880 en is verder voorzien van de letter "D" hetgeen waarschijnlijk de penninglager aangeeft. De achterzijde vertoont het cijfer "1" en is aan beide zijde geflankeerd door een bloem motief. Verder vertoont het in een grote boog het woord "BROODKAART". Onder het cijfer staat verder nog een siermotief.

Het jaartal 1880 is niet het jaar waarin deze broodpenning werd geslagen, maar een aanduiding van het jaar waarin de coöperatie "Vooruit" in Gent was gesticht. Dit jaartal staat op alle broodpenningen die ooit door deze coöperatie zijn uitgegeven

Deze broodpenning werd door de coöperatie "Vooruit" in Gent verstrekt als onderdeel van het salaris of verkocht aan de leden van deze arbeidersvereniging waardoor ze het recht hadden om onder alle omstandigheden daarmee brood te kopen in de bakkerijen die aangesloten waren bij die coöperatie.

Broodkaarten en broodpenningen zijn tot 1 januari 1967 in België nog in gebruik geweest. De eerste "Vooruit" broodpenningen (waarschijnlijk geslagen in 1885) waren gemaakt van geelkoper, vanaf 1915 kwamen zinken exemplaren in omloop en in 1923 werd voor de penningen aluminium gebruikt. Het exemplaar dat ik in Joure bemachtigde is dus in elk geval meer dan 100 jaar oud.

* Broodpenningen kwamen in omloop sinds het einde van de Middeleeuwen, maar vooral in the 19de en begin van de 20ste eeuw. Zij werden aan de heel arme mensen uitgedeeld door allerlei kerkgenootschappen en later ook door socialistische arbeidersbewegingen zoals in het geval van deze "Vooruit" broodpenning.

Mijn dank gaat uit naar mijn collega Oz Rittner (the Steinhardt Museum of Natural History, Tel Aviv University) voor zijn uitstekende foto.

Geraadpleegde bronnen

Anoniem, n.d. Broodpenningen van Vooruit. Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging vzw. Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis, Bagattenstraat 174, 9000 Gent.

Priem, J., n.d. De Coöperatie Vooruit Gent. 3pp.

Slim, R., 2017. Maatschappij 'Vooruit' nader bekeken. Perfinpost, 121: 2 pp.

Invasion of Mealy bugs on Prickly pear cacti in moshav Azaria and kibbutz Netzer Sereni, Israel

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

Invasie van wolluizen op Vijgcactussen in moshav Azaria en kibboets Netzer Sereni, Israël

Vanwege het feit dat de Vijgcactussen *Opuntia ficus-indica* die in moshav Azaria en kibboets Netzer Sereni groeien onder de Wolluis *Dactylopius opuntiae* zaten, wordt hier enige algemene informatie gegeven betreffende de cactus en de wolluis, die beiden afkomstig zijn uit Mexico.

Israel is well-known for the presence of the Prickly pear cactus *Opuntia ficus-indica*, a species which originated from Mexico. In the past it has been used commonly as a means of separation between the yards of different households or along the borders of fields especially in and near Arabic villages (Fig.1). Its pear-like fruits are edible, but one has to be cautious because they are covered with nasty spines.

Fig. 1: Row of Prickle pear cacti *Opuntia ficus-indica*

More than 40 years ago a spine-less strain of that *Opuntia* species was developed and since then it is also being grown on a commercial scale for its fruit, although it has never become an important crop in Israel.

Until recently no pest species were known until the sudden appearance of a mealy bug better known as the Prickly pear conchineal *Dactylopius opuntiae*, a natural enemy of *Opuntia ficus-indica* in Mexico (Spodek *et al.*, 2014). It is not known how this species reached Israel, but in other (sub-)tropical countries where *Opuntia* has become a nuisance because of its invasive attitude for example in Australia this mealy bug has been introduced with success as a natural pest of *Opuntia*.

In other areas where the Prickly pear cactus is less invasive one has carried out experiments by controlling the mealy bug by means of natural enemies (Bouharroud *et al.*, 2018; Mazzeo *et al.*, 2019). In Morocco the Coccinellid *Cryptolaemus montrouzieri* showed some interesting results (Bouharroud *et al.*, 2018). That species has already

been introduced in Israel for the control of other Mealy bugs, while according to Mendel *et al.*, 2018 the Coccinellid *Hyperaspis trifurcata* was successfully introduced into Israel. Both species are pictured in Fig. 3.

Fig. 2: *Opuntia ficus-indica* heavily infested with *Dactylopius opuntiae* in Azaria
(Photo: Henk Mienis)

Fig. 3: Four *Hyperaspis trifurcata* and one *Cryptolaemus montrouzieri*
feeding on *Dactylopius opuntiae*
(Royalty free photo from Dreamstime)

Most of the experiments in Israel have been carried out in the north of the country where *Dactylopius opuntiae* initially appeared. Today this mealy bug may be expected to

appear everywhere. In Azaria, a few kilometers east of Ramla heavy infestations were seen in the moshav at several places in the Spring of 2022 (Fig 2). No natural enemies were seen. Recently several localities where *Opuntia* was growing in kibbutz Netzer Sereni, were cleared of these cacti because they turned out also to be heavily infested with *Dactylopius opuntiae*.

References

- Bouharroud, R., Sbaghi, M., Boujghagh, M. & El Bouchssini, M., 2018. Biological control of the Prickly pear conchineal *Dactylopius opuntiae* Cockerell (Hemiptera: Dactylopiidae). Bulletin OEPP – EPPO Bulletin, 48 (2): 300-306.
- Mazzeo, G., Nucifora, S., Russo, A. & Suma, P., 2019. *Dactylopius opuntiae*, a new Prickly pear cactus pest in the Mediterranean: an overview. Entomologia Experimentalis et Applicata, 167 (1): 59-72.
- Mendel, Z., Protasov, A., Carvalho, C.J., Vanegas, J.M., Refugio Lomeli, F. & Refugio Leyva, E., 2018. Biological control possibilities of an invasive scale insect in Israel: *Opuntia* cochineal scale insect *Dactylopius opuntiae*. XI European Congress of Entomology, Book of Abstracts, p. 40. Napoli, Italy.
- Spodek, M., Ben-Dov, Y., Protasov, A., Carvalho, C.J. & Mendel, Z., 2014. First record of *Dactylopius opuntiae* (Cockerell) (Hemiptera: Coccoidea: Dactylopiidae) from Israel. Phytoparasitica, 43: 377-379.

**A deformed Persian conch shell *Conomurex persicus*
from the beach of Hof HaCarmel, Israel**

Henk K. Mienis

National Natural History Collections, Berman Building Room 119,
Hebrew University of Jerusalem, Edmond J. Safra Campus,
IL-9190401 Jerusalem, Israel
mienis@netzer.org.il

**Een misvormde Perzische vleugelhoren *Conomurex persicus*
van het strand van Hof HaCarmel, Israël**

Een misvormd, trapvormig exemplaar van een Perzische vleugelslak *Conomurex persicus* is in het kort beschreven en afgebeeld. Het exemplaar was gevonden op het strand van Hof HaCarmel, Israël.

Last year the Hebrew University of Jerusalem received the Mollusc Collection of Eliahu Halpern, a local shell collector. All the material will be revised before the hundreds of samples will be permanently lodged in the general collection. While checking part of the shells I came across an interesting deformed Persian conch *Conomurex persicus* which he had found dead on the beach of Hof HaCarmel, just south of Haifa, Israel, in the Spring of 2000.

The shell has a height of 40.9 mm. The eroded initial three whorls are normally coiled, all the other whorls are heavily scalariform like apparently due to an old break of the aperture. In addition the suture becomes deeply channeled in the body whorl (Fig. 1). The specimen failed apparently to reach maturity, because according to a small round funnel-shaped hole it was predated upon by a Naticid species.

Fig. 1: A scalariform shell of *Conomurex persicus* from Hof HaCarmel
(Foto: Oz Rittner)

I like to thank my colleague Oz Rittner at the Steinhardt Museum of Natural History (Tel Aviv University) for his excellent photographs.